

№ 29/1963.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag till landskapslag om ersättande av älg-
skador.

Ersättning för älgskador har efter ikraftträdandet av gällande jaktlag (14/46) beviljats enligt stadgandet i 29 § sagda lag. Detta stadgande avser endast skador på växande gröda, stackad säd eller foder, medan skador på t.ex. fruktträdgård icke kunnat ersättas. Likväl har skador av älg kunnat konstateras såväl i trädgårdar som på ungskog, varför gränserna för skadeersättningar i detta fall varit alltför snäva. Också skador på motorfordon har förekommit i Sverige och ersättning för sådana skador har därstädes i vissa fall ersatts.

I riket utfärdade lantbruksministeriet den 29 april detta år ett beslut om bidrag för ersättande av skador förorsakade av älgar (FFS 208/63). Enligt detta beslut har möjligheterna att få skadeersättning i betydande mån utökats. Sålunda ersättes skador på skog, åker- och andra odlingsväxter samt trädgård, stackad skörd, husdjur och motorfordon, dock icke skador på växande hö-, halm- och blastskörd eller på hundar. Ersättningsbidrag erlägges enligt prövning, varför full ersättning icke kan påräknas.

Landskapsstyrelsen anser, att de alltför snäva bestämmelserna i gällande jaktlag borde ersättas med nya stadganden i överensstämmelse med ovannämnda lantbruksministeriets beslut. Då dessa stadganden egentligen icke höra till jaktlagstiftningen, anser landskapsstyrelsen det lämpligast, att stadgandena intagas i en särskild landskapslag.

Nedanstående förslag är uppgjort i överensstämmelse med principerna i ovannämnda ministeriebeslut. Enligt detta skall förfarandet, beroende på om det är fråga om skada på jordbruk, husdjur, motorfordon eller skog, vara i vissa avseenden olika.

Av skada på jordbruk skall bidrag erläggas för skada på åker- och andra odlingsväxter, trädgård och stackad skörd men icke på växande hö-, halm- eller blastskörd. Sådan skada värderas av tvenne värderingsmän, av vilka den ena är utsedd av landskapsstyrelsen och den andra av sökanden. Skadan beräknas i förhållande till den genomsnittliga skörd per ytenhet, som kan påräknas på orten och ett avdrag om 20 % göres för transport-, trösknings- och lagringskostnader.

Skada på husdjur skall besiktigas av antingen vederbörande polismyndighet eller av värderingsmän, utsedda på samma sätt som ovan nämndes. Skada på hund berättigar icke till bidrag.

Har motorfordon skadats vid kollision med älg, skall polisundersök-

ning verkställas. Sedan fordonet reparerats, skall de originala reparationsräkningarna inlämnas till polismyndigheten, som översänder dem jämte polisundersökningsprotokollet och eget utlåtande till landskapsstyrelsen.

Vid besiktning av skogsskada skall värderingen, som förrättas av en av landskapsstyrelsens forstavdelning förordnad sakkunnig, innefatta beräkning av kostnaderna för ny beskogning av det skadade området. Det skadade området skall hava en areal om minst 25 ar.

Då skadeersättning skall utgå endast i den mån för ändamålet anslagna medel under året förslå härför, skola samtliga ansökningar gällande ett års anslag avgöras samtidigt i slutet av året (11 §).

Landskapslagen borde, liksom ovannämnda lantbruksministeriets beslut, äga tillämpning från och med år 1963, likväl sålunda, att skada på motorfordon ersättes, om skadan inträffat tidigast den 15 maj 1963.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen värdsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om ersättande av älgskador.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För ersättande av skador, som av älg förorsakats skog, åker- och andra odlingsväxter samt trädgård, stäckt skörd, husdjur och motorfordon, må av landskapsmedel erläggas bidrag i enlighet med vad i denna lag stadgas. Bidrag erlägges likväl icke för ersättande av skador, som förorsakats växande hö-, halm- och blastskörd samt hundar.

Landskapsstyrelsen besluter inom ramen för beviljade anslag i varje enskilt fall huruvida och till vilket belopp bidrag skall erläggas. För skada, som berättigar till ersättning på grund av försäkring, erlägges icke bidrag.

Jordägare, som utan skäl vägrat medverka till förhindrande av skadans uppkomst, må förvägras bidrag.

2 §.

Ägare eller innehavare av i 1 § nämnd egendom, som skadats av älg, skall, om han önskar ersättning för skadan, ofördröjligen på av landskapsstyrelsen fastställd blankett anmäla därom till polischefen på orten. I anmälan skall nämnas, när och var skadan skett, skadans art och omfattning, huruvida och i vilken utsträckning sökanden erhåller ersättning på grund av försäkring, samt den persons namn och adress, som sökanden för sin del utsett till värderingsman vid syne- eller an-

nan förrättning. Värderingsman utses icke, då det är fråga om skada på husdjur, motorfordon eller skog.

3 §.

För värdering av älgskador förordnar landskapsstyrelsen en värderingsman, som bör vara förtrogen med jordbruk. För värderingsmannen förordnas en ersättare. Polischeferna i landskapet skola underrättas om förordnandena.

Sedan anmälan om älgskada inkommit till polischefen, skall han översända anmälan till värderingsmannen.

4 §.

Syn och värdering skall, då skada åsamkats åker- eller andra odlingsväxter eller trädgård, verkställas innan skörden bärgats, ifråga om växter, som skördas genom slätter, likväl tidigast 14 dagar före slåttern. I annat fall skall syn verkställas omedelbart efter det anmälan ingått.

På sökandens anhållan må särskild syn på åker med växande gröda verkställas på sökandens bekostnad också tidigare.

5 §.

Vid i 4 § avsedd värdering skall i mån av möjlighet utredas och i förrättningsinstrumentet antecknas, huruvida den anmälda skadegörelsen förorsakats av älg eller om den helt eller delvis uppstått på annat sätt, samt skadans art och omfattning, varjämte förslag skall framställas angående beloppet av det bidrag, som av landskapsmedel skall erläggas till den av skadan drabbade, samt angående värderingsmannens arvode.

I värderingsinstrumentet skall så noggrant som möjligt upptagas det skadade områdets areal och läge samt lägenhetens totalareal och odlade areal.

Värderingsinstrumentet uppgöres på av landskapsstyrelsen fastställd blankett och överlämnas till sökanden, som inom två veckor äger tillställa polischefen detsamma.

Polischefen skall jämte eget utlåtande, varav även bör framgå sökandens ekonomiska ställning, översända i ärendet tillkomna handlingar till landskapsstyrelsen.

6 §.

Såsom skörd från skadeområde beräknas i allmänhet den genomsnittliga skörd per ytenhet, som på orten erhålles av ifrågavarande växt. Skulle skörden på skadeområdet bevisligen hava avvikit från den genomsnittliga skörden på orten, må som grund för värderingen tagas en större eller mindre skörd per ytenhet.

Då skadans storlek beräknas, användes vid prissättningen av produk-

ter gängse producentpris med avdrag av 20 %, motsvarande transport-, trösknings- och lagringskostnaderna.

7 §.

Sökanden erlägger arvode till den av honom utsedda värderingsmannen för verkställande av syn och värdering. Arvodet till den av landskapsstyrelsen förordnade värderingsmannen erlägges ur anslaget för bidrag till ersättande av älgskador. Har skadeanmälan varit uppenbart obefogad, skall sökanden erlägga ersättning till landskapet för det ur landskapsmedel utbetalade arvodet.

Till den av landskapsstyrelsen förordnade värderingsmannen erlägges i arvode för vart fall av skadegörelse högst 12 mark samt ersättning för av förrättningen föranledda resor enligt tredje reseklassen i förordningen angående resekostnadsersättning och dagtraktamente. Verkställer värderingsmannen samma dag förrättningar på grund av flera olika fall av skadegörelse, erlägges för dem i arvode sammanlagt högst 24 mark. Nödgas värderingsman resa till annan ort, erlägges till honom därjämte dagtraktamente i enlighet med sagda förordning.

8 §.

Gäller anmälan skada på husdjur, skall polischefen så snart det är möjligt föranstalta om syn med undersökning i terrängen och förhör. Synen förrättas av polischefen eller den polisman han därtill förordnat eller av enligt 2 och 3 §§ utsedda värderingsmän.

Vid syn och värdering skall i övrigt i tillämpliga delar iakttagas vad i 5 § är föreskrivet.

Har polischef eller polisman verkställt syn och värdering, erlägges till honom arvode och resekostnadsersättning enligt vad i 7 § är stadgat om ersättning till av landskapsstyrelsen förordnad värderingsman.

9 §.

Har motorfordon skadats av älg, skall fordonets förare, om ersättning påyrkas, därom omedelbart meddela polismyndighet, inom vars distrikt skadan inträffat. Polismyndigheten skall omedelbart verkställa syn jämte undersökning i terrängen och förhör. I polisundersökningsprotokollet skola de av älgen förorsakade skadorna detaljerat angivas.

Efter det skadorna reparerats, skall sökanden ingiva i 2 § avsedd anmälan till polismyndigheten och till anmälan foga de originala räkningarna på reparationskostnaderna. Polismyndigheten skall till handlingarna foga det i 1 mom. nämnda polisundersökningsprotokollet och översända dem jämte eget utlåtande och ersättningsförslag till landskapsstyrelsen.

Har motorfordonet förstörts eller kan det icke till skäligen kostna-

der repareras, skall till den i 2 mom. avsedda anmälan fogas nödig utredning härom och om fordonets gängse värde omedelbart före skadegörelsen samt om det pris, som möjligen erhållits för det förstörda eller skadade fordonet.

Bidrag må erläggas endast för ersättande av sådan skada, som åsamkats motorfordon vid kollision med älg. Har sökanden själv bidragit till skadans uppkomst, må ersättningen minskas eller ansökningen därom helt förkastas beroende på vad som var hans vållande, huru fordonet framfördes och vilka andra omständigheter, som bidrogo till skadans uppkomst.

10 §.

Har skog skadats av älg, skall bidrag beräknas för erläggande av kostnaderna för utarbetande av plan för ny beskogning av det skadade området, anskaffning av frö eller planter samt röjnings- och beskogningsarbete jämte arbetsledning.

Förutsättning för att bidrag skall beviljas är, att älgar under året eller under samma och närmast föregående år skadat utvecklingsdugligt plantbestånd på lägenhet på ett enhetligt område om minst 25 ar i så hög grad, att på området, med beaktande även av plantbeståndets naturliga återhämtningsförmåga, icke utan konstgjord skogsförnyelse kan erhållas ett för växtplatsen lämpligt plantbestånd. Om skadorna omfatta ett mindre område eller annars äro ringa, erlägges icke bidrag.

Bidrag erlägges icke, om staten eller landskapet äger och innehar området eller då områdets ägare enligt 8 § landskapslagen om skogsförbättring (22/59) icke annars må beviljas skogsförbättringsmedel. Bidrag beviljas ej heller, om för samma område tidigare beviljats ersättning ur landskapsmedel för älgskada, såvida icke därefter förflutit minst tio år.

Skogsägare skall ansöka om ovan i denna paragraf avsett bidrag hos landskapsstyrelsen före den 1 oktober, i ansökan, som bör uppgöras på av landskapsstyrelsen fastställd blankett, skall det skadade skogsområdets areal och läge samt det förstörda plantbeståndets art och storlek angivas.

Sedan ansökan inkommit skall landskapsförstmästaren förordna lämplig sakkunnig att förrätta syn och värdering på området. Sökanden bör om synen underrättas och är han berättigad att personligen eller genom ombud närvara vid förrättningen. Vid förrättningen förfares enligt landskapsstyrelsens anvisningar.

Förrättningsavgift enligt av landskapsstyrelsen fastställd taxa erlägges av landskapsmedel, utom då anmälan varit uppenbart obefogad, i vilket fall förrättningsavgiften skall erläggas av anmälaren.

-6-

11 §.

Landskapsstyrelsen skall före årets utgång behandla samtliga inkomna ansökningar om bidrag och fastställa fördelningen av de medel, som anslagits för ändamålet.

12 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1964. Genom densamma upphäves 29 § landskapslagen den 18 mars 1946 angående jakt inom landskapet Åland (14/46).

Denna lag skall jämväl äga tillämpning på sådan älgskada, som inträffat före lagens ikraftträdande och som icke berättigat till ersättning enligt tidigare gällande stadganden, likväl icke om skadan inträffat före den 1 januari 1963 eller, i fråga om skada på motorfordon, före den 15 maj 1963.

Mariehamn, den 15 november 1963.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare

Rolf Sundman.